

SADRŽAJ

ANATOL	5
Uvod	7
Pitanje sudbini	10
Božićne kupovine	26
Epizoda	39
Kamenje sjećanja	57
Oproštajna večera	64
Agonija	82
Anatolovo svadbeno jutro	95
Anatolova megalomanija	119
BAJKA	145
FLERT	253
DIVLJAČ ZA ODSREL	325
ZAVJET	413

PITANJE SUDBINI

ANATOL, MAX, CORA

Anatolova soba.

MAX: Zbilja ti, Anatole, zavidim...

ANATOL (*Smiješi se.*)

MAX: Pa, moram ti reći da sam se bio skamenio. Dosad sam ipak sve to smatrao izmišljotinom. Ali nakon što sam sad ovo vidio... kako je pred mojim očima zaspala... kako je plesala kad si joj rekao da je balerina i kako je plakala kad si joj rekao da joj je umro ljubavnik i kako je pomilovala zločinca kad si je učinio kraljicom...

ANATOL: Da, da.

MAX: Vidim da se u tebi krije čarobnjak!

ANATOL: U svima nama!

MAX: Strašno!

ANATOL: Ne bih to baš tako rekao... Nije strašnije od samog života. Nije strašnije od mnogo čega što je otkriveno tek u ovom stoljeću. Nego, šta ti misliš kako su se osjećali naši preci kad su najednom čuli da se zemlja okreće. Mora da im se svima zavrtjelo u glavi!

MAX: Da... ali to se odnosilo na sve!

ANATOL: I kada bi se proljeće ponovo otkrilo! ... Ni u njega ne bi vjerovali! Unatoč zelenom drveću, unatoč cvatućem cvijeću i unatoč ljubavi.

MAX: Zalutao si; sve je to mlaćenje prazne slame. S magnetizmom...

ANATOL: Hipnotizmom...

MAX: Ne, s tim je drugačije. Nikada se ne bih dao hipnotizirati.

ANATOL: Djetinjasto! Šta je loše u tome što bih ti naredio da zaspíš a ti mirno legao.

MAX: Da, i onda mi kažeš: „Vi ste dimnjačar“, a ja uđem u kamin i začadim se!...

ANATOL: Ma to su šale... Značaj u tome jeste znanstvena upotreba. – Ipak mi nismo odmakli toliko daleko.

MAX: Zašto...?

ANATOL: Pa ja koji bih onu djevojku mogao premjestiti u stotinu drugih svjetova, kako sam sebe da povedem u drugi svijet?

MAX: To nije moguće?

ANATOL: Da budem iskren, to sam već probô. Nekoliko minuta sam zurio u ovaj briljantni prsten i sâm sebe nadahnuo idejom: Anatole! Zaspí! Kada se probudiš, iz tvog će srca nestati misli na onu ženu koja te izluđuje.

MAX: A kad si se probudio?

ANATOL: Oh, uopće nisam ni zaspao.

MAX: Onu ženu... onu ženu?... Znači još uvijek!

ANATOL: Da, prijatelju moj!... Još uvijek! Nesretan sam, lud sam.

MAX: Znači još uvijek... sumnjaš?

ANATOL: Ne... ne sumnjam. Znam da me vara! Dok me sluša kao hipnotizirana, dok mi miluje kosu... dok smo sretni... ja znam da me ona vara.

MAX: Tlapnja!

ANATOL: Ne!

MAX: A tvoji dokazi?

ANATOL: Slutim... osjećam... zato i znam!

MAX: Čudne li logike!

ANATOL: Uvijek su nam te ženske nevjerne. Njima je to posve prirodno... one to uopće ne znaju... Isto kao što ja moram istovremeno čitati dvije ili tri knjige, te ženske moraju imati dvije ili tri ljubavne avanture.

MAX: Ali ona tebe voli?

ANATOL: Beskrajno... Ali to je nebitno. Nevjerna mi je.

MAX: A s kim?

ANATOL: Šta ja znam? Možda s nekim knezom koji ju je pratio na ulici, možda s nekim poetom iz kuće u predgrađu koji joj se nasmiješio s prozora kada je zorom prolazila!

MAX: Ti si budala!

ANATOL: A koji bi razlog imala da mi ne bude nevjerna? Ona je poput svake druge, voli život i ne razmišlja. Kada je upitam: Voliš li me? – onda kaže da – i govori istinu; a kada je upitam, jesi li mi vjerna? – onda opet kaže da – i opet govori istinu, jer se drugih uopće ne sjeća – barem ne u tom trenutku – A onda, je li ti ijedna ikada odgovorila:

Moj dragi prijatelju, ja sam ti nevjerna? Kako se, dakle, uvjeriti u to?
A ako mi je vjerna –

MAX: Znači ipak! –

ANATOL: Onda je to puka slučajnost... Ona nipošto ne misli: O, moram biti vjerna, mom voljenom Anatolu... nipošto...

MAX: Ali ako te voli?

ANATOL: O, moj naivni prijatelju! Kada bi to bio razlog!

MAX: Pa?

ANATOL: Zašto joj ja nisam vjeran?... Ja je sigurno volim!

MAX: Pa dobro! Muškarac!

ANATOL: Ta stara glupa fraza! Uvijek sebe želimo uvjeravati da su žene u tome drugačije od nas! Da, poneke... one koje majka stavi pod kljul ili one koje nemaju temperamenta... Mi smo posve isti. Kada nekoj kažem: Volim te, samo tebe – onda ne osjećam da je lažem, iako sam noć prije spavao na grudima druge.

MAX: Da... ti!

ANATOL: Da... ja! A ti možda ne? Možda ni ona, moja ljubljena Cora? Oh! To me dovodi do ludila! Kada bih pred njom na koljenima klečao i rekao: Moja ljubavi, dijete moje – sve ti je unaprijed oprošteno – ali reci mi istinu – šta bi mi to pomoglo? Lagala bi kao i ranije – a ja bih ostao na istom. Kao da me nijedna nije preklinjala: „Za boga miloga! Reci mi... da li si mi doista vjeran? Ni riječi prigovora ako nisi; ali istinu! Moram je znati“... Šta sam potom uradio? Lagao... mirno s blaženim osmijehom... s najčišćom savješću. Zašto bih te ražalostio, pomislio bih? I rekao: Da, moj anđele! Vjeran do smrti. A ona mi je povjerovala i bila sretna!

MAX: Pa vidiš!

ANATOL: Ali ja ne vjerujem i nisam sretan! Bio bih kada bi postojalo nedvojbeno sredstvo da se ta glupa, slatka stvorenja vrijedna mržnje natjeraju progovoriti ili da se na bilo koji način sazna istina... Ali ne postoji niti jedan osim slučajnosti.

MAX: A hipnoza?

ANATOL: Kako?

MAX: Pa... hipnoza... Mislim ovako: Uspavaš je i kažeš: Moraš mi reći istinu.

ANATOL: Hm...

MAX: Moraš... čuješ li...

ANATOL: Čudno!...

MAX: Pa moralo bi moći... A zatim je dalje pitaš... Voliš li me?... Nekog drugog?... Odakle dolaziš?... Kamo ideš?... Kako se zove onaj drugi?... I tako dalje.

ANATOL: Max! Max!

MAX: I...

ANATOL: U pravu si!... Kad bih samo bio čarobnjak! Mogao bih čarajem iz ženskih usta izvući istinu...

MAX: Dakle? Vidim te spašenog! Cora je sigurno pogodan medij... još večeras možeš saznati da li si prevaren... ili...

ANATOL: Ili Bog!... Max!... Grlim te!... Osjećam kao da sam oslobođen... potpuno sam drugi čovjek. Imam je u svojoj moći...

MAX: Uistinu sam znatiželjan...

ANATOL: Zašto? Zar to sumnjaš?

MAX: A tako, drugi ne smiju sumnjati, samo ti...

ANATOL: Naravno!... Kada muž izađe iz kuće, gdje je upravo svoju ženu otkrio s njenim ljubavnikom, a prijatelj mu dođe u susret s riječima: Mislim da te tvoja supruga vara, on u tom slučaju neće odgovoriti: Upravo sam se uvjerio... nego: Ti si podlac...

MAX: Da, skoro sam zaboravio da je prva prijateljska dužnost – prijatelju ostaviti njegove iluzije.

ANTOL: De tiše...

MAX: Šta je?

ANATOL: Ne čuješ je? Poznajem te korake iako još odzvanjaju u stubištu.

MAX: Ja ništa ne čujem.

ANATOL: Kako su već blizu!... Na hodniku... (*Otvora vrata.*) Cora!

CORA (*vani*): Dobra! O, nisi sam...

ANATOL: Prijatelj Max!

CORA (*ulazeći*): Dobra večer! Uh, u mraku?...

ANATOL: Ah, pa još uvijek se smrkava. Znaš da to volim.

CORA (*milujući ga po kosi*): Moj mali pjesnik!

ANATOL: Moja najdraža Cora!

CORA: Ali ipak ću upaliti svijetlo... Dopuštaš.

(*Pali svijeće u svijećnjacima.*)

ANATOL (*Maxu*): Zar nije dražesna?

MAX: Oh!

CORA: Pa, kako ste? Ti Anatole – Vi Max? – Čavrljate li već dugo?

ANATOL: Pola sata.

CORA: Tako znači. (*Odlaze šešir i kaput.*) A o čemu?

ANATOL: O svemu i svačemu.

MAX: O hipnozi.

CORA: O, opet ta hipnoza! Čovjek će od toga potpuno zaglupiti.

ANATOL: Pa...

CORA: Čuj, Anatole, hoću da me ti jednom hipnotiziraš.

ANATOL: Ja... tebe...?

CORA: Da, zamišljam to kao nešto jako lijepo. Mislim – od tebe.

ANATOL: Hvala.

CORA: Od stranca... ne, ne, to ne bih željela.

ANATOL: Pa, ljubavi moja... ako želiš, hipnotizirat ću te.

CORA: Kad?

ANATOL: Sad! Odmah, na licu mjesta.

CORA: Da! Dobro! Šta moram uraditi?

ANATOL: Ništa drugo, dijete moje, osim da ostaneš mirno sjediti na fotelji i da imaš dobru volju da zaspiš.

CORA: O, imam dobru volju!

ANATOL: Stat ću ispred tebe, ti ćeš me gledati... pa... pa gledaj me... milovaću ti čelo i oči. Ovako...

CORA: Pa dobro i šta zatim...

ANATOL: Ništa... Moraš samo htjeti zaspati.